

Buta Peti

Ezt is őtöle hallottam [a barkai Pípusz János bácsitól]. Vót egy szegény fiú. Elment szolgálni, hát még akkor csak három nap vót egy év. Minden harmadnapba' fizettek, hát kapott egy gombostút. Azt a nagy gombostút, valamikor a kisasszonyoknak úgy a kalapon keresztül szúrva. No hát ment haza, fogta a kezébe a gombostút, de gyött egy szekér szalmával. Hát má' Peti elfáradt, kéredzkedett fel a szekerre. Hát felvették őt a szalmásszekerre, ő meg a nagy bamba fiú beleszúrta a tűt a szalmába. Hát mikor má' közeledtek hazafelé, no má', hogy leszállni, keresi a szalmába' a tűt – sehol nem találta. Szálonkint lerakták a szekerről a szalmát, szálonkint visszarakták, mégse találták meg a gombostút. Hát Peti ment haza nagy sírva. Mikor hazament, szolgált három napot.

– No, mit kaptál, fiam?

Azt mondja:

– Haj – azt mondja -, édesapám, kaptam egy gombostút. De beleszúrta a szalmába. Hogy má' három naptól pakoltuk a szalmát lefelé, szálonkint, még sincs meg a gombostű.

– Ejnye, fiam – azt mondja –, hát nem úgy kellett volna!

– Hát hogy, édesapám?

– Hát szépen – azt mondja – a kalapkádhoz szúrni a gombostút.

– No, majd máskor úgy teszek!

Akkor fogta magát, visszament megint szolgálni. Szolgált három napot, kapott egy ekevasat. Hát azt mondja az apja, hogy a kalapjához kell tenni. Hát fogta az ekevasat, hozzákötötte a kalapjához. Gyött haza – az ekevas persze hogy húzta a fejét meg a nyakát neki. Csak hazajön.

– No, mi van, mit kaptál?

– Jaj, kaptam ezt az ekevasat, édesapám, de úgy fáj a nyakam – azt mondja –, hogy majd megbolondúlok rá!

– Hát fiam – azt mondja – hát nem úgy kellett vóna! Hát mér' a spárgával a kalapodhoz kötted, mér' nem vetted szépen a válladra – azt mondja –, oszt hoztad vóna a válladon szépen haza?

– No, majd máskor úgy teszek!

Megint elment, szolgált három napot. Hát a gazda nekiadta a jányát. Mer' szerették őtet, hogy jó munkás fiú, hogy dolgozni dolgozott. Nekiadta a jányát. Hát a jányának a nyakára kötötte a kötelet, oszt vezette.

Egy darabon azután húzza a kötelet a nyakán, hogy a vállára, hogy akarta cipelni a jánt, hogy a szegény jány az belekapaszkodott a kötelbe, hogy meg ne fojtsa őtet... Nem is: egy bornyút kapott. Egy bornyút. Hát a bornyút cipelte a hátán.

– Hát mit hoztál, fiam?

– Hát kaptam egy bornyút.

– Hát hol van?

– Hát itt van – azt mondja – a pitarba’. De már csak köhög – azt mondja.

– Hát hogy-hogy?

– Hát a hátamon cipelni! – azt mondja.

– Hát nem úgy kellett vóna, te buta – azt mondja. – Hát szépen a nyakára kötni – azt mondja – a kötelet, és oszt vezetni. Hát mit kér, rögtön – azt mondja – tegyél elibe szénácskát, oszt pisikád meg előtte, hogy jobban egyen – azt mondja. – Mer’ sóm nincs – azt mondja -, hogy sót adnák neki.

No jó, hát kivitte a Peti. Bekötte a bornyúcskát, oszt eljött, megint szolgált három napot. Kapott egy szép jányt. A gazda odaadta neki a jányát. Há’ a jánynak a nyakára kötötte a kötelet, oszt vezette. Mikor hazaért, bevitte az ólba, bekötte a jánt, tette elibe a szénát, meghugyozta előtte:

– No, Kati, egyel!

Avval bement.

– Hát mit kaptál, fiam?

– Kaptam egy szép jányt.

– Hát hol van?

– Hát ott van az ólba’, beköttem már – azt mondja. – Tettem elibe szénát is, meg is hugyoztam előtte, hogy egyen.

– Ejnye, fiam – azt mondja – há’ rögtön eridj el – azt mondja – oda! Kösd el! – azt mondja. – Öleld meg, csókold meg, oszt szép szemeket hányj rá – azt mondja –, oszt hozd be ide a házba!

Jój, kiment a Peti, elkötte a jánt. Hát szép szemeket hányjon rá... Ott vót az apjának vagy harminc darab juha; kivagdalta mind a juhnak a szemét, oszt hajingálta rá.

– Na Kati, szép szem!

Há bevitte oszt a jánt.

– Hát itt van, édesapám!

No jó. De Peti igen sokat ett. Ő nem tudta, hogy mikor elég neki az étel. Hát tartották a lagzit, mondja neki a jány:

– Peti, ha lábadra fogok taposni, ha én is fogom neked mondani, hogy egyel még, de ne próbálj tovább enni! Nem hogy mit fog szólni a nép. Majd eszel, ha elmennek, csak aggyig, míg a lagzi áll ne. Ha a lábadra taposok, ne próbálj enni! Ha fogom is mondani, hogy egyel, akkor se szabad!

No jó, leültek vacsorázni. Ettek. Még Peti két kanálval se tett a szájába, mikor má' harmadik kanálval akarta a szájába tenni, a kiskutya bement a házba, rátaposott a lábára. Peti letette a kanalat, hiába mondták neki, hogy egyen, nem ett. Szót fogadott. Így mondta az asszony: tovább nem szabad enni – nem ett. De nem az asszony taposott rá neki, a kiskutya. Hát nem ett. Há má' mikor elment oszt a nép, éjcaka felkelt.

– Jój, Katika – azt mondja –, de éhes vagyok!

– Há' mé' nem ettel?

– Hát ha a lábamra tapostál, hogy ettem vóna tovább?

– Ott van a telázsba' – azt mondja – a hús, a tálba, hogy eredj, oszt egyel!

Felkel a Peti. A telázs alatt meg ott vót a szakajtóba' kilenc kismacska. Megfiadzott a macska, hát ott vót a telázs alatt a szakajtóba'. Nagy boglya szakajtó. Kivette hát a kismacskát. Megfalta mind a kilenc kismacskát. Ment vissza, leült, azt mondja:

– Jój, Kati, hogy pucoltatok meg azt a húst? – azt. – Nyers is vót, se meg nem főve, se semmi. Nyifegett-nyafogott, szőrös vót...

– Jój, te marha – azt mondja –, hát te megetted a kismacskát! Most má' csak csendbe' légy, hogy ne tudja meg senki! – azt mondja. – Feküdj le, oszt aludj!

No, kis idő múlva felkel Peti.

– Katyika, jój de kakálhatnék! – azt mondja.

– Kakálhatnál? Eridj ki a ganajra, oszt kakálj! Vagy pedig – azt mondja – ott van – azt mondja – az éjjeli, hát húzd ki s kakálj, oszt akkor vidd ki a ganajra – azt mondja –, oszt öntsd ki szépen!

Ment a Peti, kivette a serblit, beleszart. A pitarajtótól nem mert tovább menni, setét vót. Fogta: supp! – hajította a serblit a szarval. Az apja meg ott feküdt a méhes előtt. Fejen vágta vele az apját. Kihajította az apjának a szemét. Az apja felugrott.

– Ki vagy, mi vagy – azt mondja –, kihajintottad a szemem!

Az asszony hallja:

– Jój, te marha, hát apánknak kihajítottad a szemét! Hogy ha ezt megtudják – azt mondja –, hát minket... Azt mondja: – Hát mi lesz – azt mondja – a borzasztó nagy szégyenbe’?! Hát ha apád is meghal! Legalább pakoljunk, oszt tirthuljunk innen! Ne tudja meg senki!

Hát mentek. Persze az asszonyka összeszedte a motyót gyorsan, még valami serpenyőt is, amit csak tudott a batyuba. Hát mentek. Azt mondja Petinek, hogy:

– Húzd be az ajtót!

Még akkor nem ilyen ajtók vótak, csak ami a fejszével faragott ajtók, mind a hídlás a marha alatt. Peti nem sokat késett, ő nem értette, hogy húzza be, azt hitte, hogy hozzád az ajtót. Ő úgy értette. Levette azt a nagy ajtót. Fel a hátára. Mentek. Hát ahogy mentek, Peti mindég hátrú’ nyögött. Cipelte az ajtót. Azt mondja neki az asszony:

– Hát mit nyögöl? – azt mondja. – Hát te üresen gyössz, nem hozol semmit, én meg cipelem ezt a nagy batyut, oszt – azt mondja – én megyek mindég elől. Ember létedre nem tudsz előre menni. Setétbe’ – azt mondja – legalább látnánk, hogy no, merre menjünk vagy hova menjünk.

Hát mentek neki az erdőknek. Ne is lássák, hogy az apját...

– Hát fiam, könnyű neked, de én ezt a nehéz ajtót hozom!

Nézi az asszony: hát csakugyan azt az ajtót cipeli.

– No hát ha eddig hoztad, már csak hozzád! Maj’ valahol hasznát vesszük – azt mondja – valaminek. Ha egyebnek nem – azt mondja –, nekitámasszuk valami fának, oszt majd alábújunk.

Hát mentek. Mentek messze az erdön, egyszer elértek egy helyre, hát ott kása főtt a fazékba’. De nem vót ott senki. Hm, körülnéztek, kiszedték, szedtek a kásából, jóllaktak.

– No, de most már innen – azt mondja – tirthulni!

– Hát hova?

– Föl a fára!

Fölkapaszkodott Kati a fára, a gallyak közt, feltette a batyucskát. Hogy:

– Hozd fel valahogy azt az ajtót! – azt mondja. – Legalább arra ráfekszünk, itt a gallyra ráteszük.

Na jó, hát csendbe’ felkapaszkodtak a fára, az ajtót eligazították a gallyak közt, oszt a batyucskát rátették, oszt lefeküdtek. Csak éjszaka Peti felkel.

– Jaj, Katika – azt mondja –, de kakálhatnék!

– Csendbe' légy – azt mondja –, mer' kása főtt, itt valakinek lenni kell!

Hallgatnak: hát nézik le a tüzet, hát világított a tűz. Tizenkét boszorkány! Petire rágyött a szarás magyarán mondva, kapaszkodott ott azon a deszkán, a deszka megcsúszott, lezuhant. A boszorkányok szaladás!

– Égszakadás, földdobbanás – azt mondja –, szaladjunk!

A kopasz azt mondja, hogy:

– Szaladjunk, had libegjen a hajunk!

A más hogy:

– Égszakadás, földdobbanás – azt mondja –, gyere velem – azt mondja –, pajtás, gyere!

Szaladtak. A kopasz azt mondja:

– Szaladjunk, hadd libegjen a hajunk! – mer' az kopasz vót.

A harmadik meg, ahogy leesett a deszka, a fejére esett, hogy elharapta a nyelvét. Oszt rágyött, hogy emberek vótak. Hát nem bírta mondani, hogy: ember vót. Csak:

– Ember lót, ember lót, ember lót!

Minél jobban kiabált, annál jobban szaladtak. Még most is szaladnak, ha meg nem álltak. Én is ott vótam, láttam én is, úgy mint most. Aki hiszi, elhiszi, aki nem hiszi, nem hiszi. Ott vótam én is, láttam. Úgy láttam, mint most.